2024/3006

3.12.2024

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2024/3006,

2. detsember 2024,

millega toetatakse SEESACi poolt Kagu-Euroopas läbiviidavaid desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaseid tegevusi, et vähendada ebaseaduslikest väike- ja kergrelvadest ning nende laskemoonast tulenevat ohtu

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu võttis 19. novembril 2018 vastu ebaseaduslike tulirelvade, väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitleva ELi strateegia „Relvade turvalisuse tagamine, kodanike kaitsmine“ (edaspidi „ELi väike- ja kergrelvade strateegia“).

(2) ELi väike- ja kergrelvade strateegias tuletatakse meelde, et kuigi viimastel aastatel on eelkõige Kagu-Euroopas tehtud märkimisväärseid edusamme, piiravad väike- ja kergrelvade ning laskemoona liigne hankimine, ebapiisavad ladustamistingimused, laialtlevinud ebaseaduslik valdamine ja rakendamisalased puudujäägid endiselt Lääne-Balkani osades piirkondades tulirelvade ning väike- ja kergrelvade kontrollialaste jõupingutuste tulemuslikkust, mõjutades julgeolekut nii piirkonnas kui ka liidus.

(3) 10. juulil 2018 Londonis toimunud Lääne-Balkani tippkohtumisel võeti vastu piirkondlik tegevuskava, et leida 2024. aastaks Lääne-Balkani riikides kestlik lahendus väike- ja kergrelvade / tulirelvade ning nende laskemoona ebaseaduslikule valdamisele, väärkasutamisele ja salakaubaveole (edaspidi „tegevuskava“).

(4) Liidu väike- ja kergrelvade strateegias märgitakse, et EL toetab jätkuvalt Kagu- ja Ida-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli keskuse (SEESAC) väike- ja kergrelvade kontrollimeetmeid ning võtab arvesse selliseid piirkondlikke algatusi nagu tegevuskava.

(5) 29. oktoobril 2024 Montenegros toimunud ELi ja Lääne-Balkani riikide justiits- ja siseministrite kohtumisel märgiti, et tegevuskava jätkub kuni 2030. aastani.

(6) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed aitavad otseselt kaasa ELi väike- ja kergrelvade strateegia, ebaseadusliku tulirelvakaubanduse vastase ELi tegevuskava, organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitleva ELi poliitikatsükli (EMPACT tulirelvad), tegevuskava, relvakaubanduslepingu, väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse kõigi aspektide ennetamist, tõkestamist ja likvideerimist käsitleva Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) tegevuskava, tuvastamist ja päritolu kindlakstegemist võimaldava rahvusvahelise vahendi, ÜRO tulirelvade protokolli, naisi, rahu ja julgeolekut käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 (2000), ÜRO desarmeerimiskava, eriti tegevuskava 2030 kestliku arengu eesmärgi nr 16 (rahumeelsed ja õiglased ühiskonnad) rakendamisele ning ÜRO Peaassamblee 22. septembril 2024 vastu võetud tulevikupakti rakendamisele.

(7) Järgnevad ÜRO läbivaatamiskonverentsid, kus vaadatakse läbi ebaseaduslike väike- ja kergrelvade vastase ÜRO tegevuskava rakendamine, kinnitasid taas riikide valmisolekut jätkata rahvusvahelist koostööd ja tugevdada piirkondlikku koostööd.

(8) Tulevikupakti kohaselt on ÜRO liikmesriigid võtnud kohustuse käsitleda väike- ja kergrelvade, nende osade ja laskemoona või nendega seotud laskemoona ebaseadusliku kaubandusega seotud riske, sealhulgas riiklike ennetusstrateegiate ja lähenemisviiside kaudu (18. meede) ning tugevdada meie riiklikke ja rahvusvahelisi jõupingutusi väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse kõigi aspektide vastu võitlemiseks, selle ennetamiseks ja likvideerimiseks (meede 26).

(9) Käesoleva otsusega toetatav projekt süvendab ja täiendab väike- ja kergrelvade kontrollialast liidu abi, mida liit on seni andnud SEESACi tööd piirkonnas toetavate nõukogu otsuste kaudu, mille hulka kuuluvad nõukogu otsused 2010/179/ÜVJP ([1]), 2013/730/ÜVJP ([2]), (ÜVJP) 2016/2356 ([3]) ja (ÜVJP) 2019/2111 ([4]). Samuti aitab see kaasa nõukogu otsusega (ÜVJP) 2022/2321 ([5]) toetatud piirkondliku rakendamise kava ja tegevuskava eesmärkide saavutamisele,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Pidades silmas ELi väike- ja kergrelvade strateegia rakendamist, rahastab liit projekti, mille üldeesmärk on aidata veelgi kaasa Kagu-Euroopa piirkonna ja liidu julgeoleku parandamisele, võideldes Kagu-Euroopas ja Ukrainas asuvatest ja sealt pärit ebaseaduslikest väike- ja kergrelvadest ning nende laskemoonast tuleneva ohu vastu.

2. Täpsemalt toetab projekt järgmist:

— väike- ja kergrelvi, tulirelvi ja lõhkeaineid käsitleva õigusraamistiku jätkuv väljatöötamine ning selle ühtlustamine liidu raamistikuga ja standardimine Kagu-Euroopas;

— Lääne-Balkani tolliasutuste ning piiripolitsei- ja kriminaalpolitseiteenistuste suutlikkuse suurendamine tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse ja ebaseadusliku valdamise vastu võitlemisel;

— väike- ja kergrelvade kontrolli alase tõenduspõhise poliitikakujundamise, mis võtab arvesse nii meeste kui ka naiste vajadusi, jätkumine;

— piirkondliku koostöö, teadmiste jagamise ning teabevahetuse väike- ja kergrelvade kontrolli kohta tugevdamine;

— füüsilise julgeoleku ja varude haldamise suutlikkuse suurendamine.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“).

2. Artiklis 1 osutatud projekti tehnilise rakendamisega tegeleb Kagu- ja Ida-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli keskus (SEESAC), tehes seda vajaduse korral koostöös kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi (EMPACT tulirelvad) projektijuhiga.

3. SEESAC täidab oma ülesandeid kõrge esindaja kontrolli all. Sel eesmärgil sõlmib kõrge esindaja vajalikud kokkulepped ÜRO Arenguprogrammiga (UNDP), kes esindab SEESACi.

Artikkel 3

1. Lähtesumma artiklis 1 osutatud liidu rahastatava projekti rakendamiseks on 3 999 920,60 eurot.

2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud lähtesummast, hallatakse vastavalt liidu eelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja eeskirjadele.

([1]) Nõukogu 11. märtsi 2010. aasta otsus 2010/179/ÜVJP SEESACi poolt Lääne-Balkani riikides läbi viidavate relvakontrollialaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 80, 26.3.2010, lk 48).

([2]) Nõukogu 9. detsembri 2013. aasta otsus 2013/730/ÜVJP SEESACi poolt Kagu-Euroopa riikides läbiviidavate desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 332, 11.12.2013, lk 19).

([3]) Nõukogu 19. detsembri 2016. aasta otsus (ÜVJP) 2016/2356 SEESACi poolt Kagu-Euroopa riikides läbiviidavate desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 348, 21.12.2016, lk 60).

([4]) Nõukogu 9. detsembri 2019. aasta otsus (ÜVJP) 2019/2111, millega toetatakse SEESACi poolt Kagu-Euroopas läbiviidavaid desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaseid tegevusi, et vähendada ebaseaduslikest väike- ja kergrelvadest ning nende laskemoonast tulenevat ohtu (ELT L 318, 10.12.2019, lk 147).

([5]) Nõukogu 25. novembri 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/2321, millega toetatakse Kagu- ja Ida-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli keskust (SEESAC) ebaseadusliku relvakaubanduse vastast võitlust käsitleva piirkondliku tegevuskava rakendamisel Lääne-Balkanil ning desarmeerimise ja relvastuskontrolli alases tegevuses Kagu- ja Ida-Euroopas (ELT L 307, 28.11.2022, lk 149).

3. Järelevalvet lõikes 2 osutatud kulude nõuetekohase haldamise üle teeb komisjon.

4. Sel eesmärgil sõlmib komisjon vajaliku lepingu UNDPga, kes esindab SEESACi. Lepingus sätestatakse, et SEESAC tagab liidu toetuse nähtavuse, mis vastab selle suurusele.

5. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 osutatud lepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Ta teavitab nõukogu kõigist raskustest selles protsessis ning teatab nõukogule lepingu sõlmimise kuupäeva.

6. Projekti üksikasjalik kirjeldus on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 4

1. Kõrge esindaja annab nõukogule aru käesoleva otsuse rakendamisest SEESACi koostatavate korrapäraste kvartaliaruannete alusel.

2. Komisjon annab aru artiklis 1 osutatud projekti finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

1. Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

2. Käesolev otsus kaotab kehtivuse 36 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 4 osutatud lepingu sõlmimisest. Kui kuue kuu jooksul alates käesoleva otsuse jõustumise kuupäevast ei ole nimetatud lepingut sõlmitud, kaotab otsus kehtivuse.

Brüssel, 2. detsember 2024

Nõukogu nimel

eesistuja

NAGY M.

LISA

PROJEKTIDOKUMENT

Meetme kirjeldus

Projekt, millega toetatakse ebaseaduslike väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ohu vähendamist Kagu-Euroopas

1. **Sissejuhatus ja eesmärgid**

Viimastel aastatel on Kagu-Euroopas relvastuskontrolli tõhustamisel ja ebaseadusliku relvakaubanduse vastu võitlemisel tehtud märkimisväärseid edusamme, muu hulgas tänu liidu jätkuvale toetusele. Sellegipoolest tekitab Kagu-Euroopa piirkond jätkuvalt muret ning on nimetatud prioriteetse valdkonnana ebaseaduslike tulirelvade, väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitlevas ELi 19. novembri 2018. aasta strateegias „Relvade turvalisuse tagamine, kodanike kaitsmine“ (ELi väike- ja kergrelvade strateegia). Ebaseaduslikud tulirelvad mõjutavad selgelt sise- ja välisjulgeolekut, sest soodustavad Kagu-Euroopa piirkonnas ja ELis organiseeritud kuritegevust ja terroriakte. Seega aitab väike- ja kergrelvade kontrolli mehhanismide täiendav tugevdamine oluliselt kaasa piirkondlikule, Euroopa ja ülemaailmsele rahule ja julgeolekule.

Tuginedes väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse Kagu-Euroopa piirkondlikule rakenduskavale (mida muudeti 2014. aastal), tugevdasid Lääne-Balkani ametivõimud enda võetud kohustust tegeleda väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas alles jäänud probleemidega ning võidelda väike- ja kergrelvade ebaseadusliku valdamise, väärkasutamise ja kaubandusega, võttes 2018. aastal vastu tegevuskava, mis käsitleb Lääne-Balkanil 2024. aastaks kestliku lahenduse leidmist väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseaduslikule valdamisele, väärkasutamisele ja ebaseaduslikku kaubandusele (edaspidi „tegevuskava“). Nagu 2022. aasta lõpus tehtud vahehindamise tulemused kinnitavad, on tegevuskava rakendamine olnud edukas. Muu hulgas kinnitas vahehindamine, et tegevuskava annab tulemusi ja on asjakohane kõigis väike- ja kergrelvade kontrolli aspektides. Samuti leidis kinnitust, et tegevuskava annab tugeva signaali Lääne-Balkani jurisdiktsioonide vahelisest ja välispartneritega tehtavast koostööst ning et koordineerimine ja koostöö on suurenenud, kusjuures märke mõjust oli näha juba varakult. Lisaks kinnitas vahehindamine, et edusammud tegevuskava iga eesmärgi saavutamisel kulgevad enamasti plaanipäraselt.

Vastavalt ühele peamisele vahehindamise raames antud soovitusele väljendasid piirkonna ametivõimud 2023. aasta mais Brüsselis toimunud ELi kõrgetasemelisel kohtumisel, kus käsitleti tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse vastast võitlust Kagu-Euroopas, et on nõus jätkama tegevuskava rakendamist ka pärast 2024. aastat ning pühenduvad sellele. Lisaks kinnitasid EL ja Lääne-Balkan 26.–27. oktoobril 2023 Skopjes toimunud justiits- ja siseküsimuste teemalisel ministrite foorumil taas oma otsusekindlust likvideerida väike- ja kergrelvade ebaseaduslik kaubandus ja levik ning tuletasid meelde 2023. aasta mais saavutatud kokkulepet rakendada Lääne-Balkanil väike- ja kergrelvade ulatusliku kontrolli tegevuskava ka pärast 2024. aastat. Lisaks on 2023. aasta 13. detsembri ELi ja Lääne-Balkani tippkohtumise deklaratsioonis märgitud, et „tegevuskava, mille rakendamist jätkatakse pärast 2024. aastat, on rahvusvaheliselt tunnustatud näide piirkondliku koostöö heast tavast, mille eesmärk on tugevdada väikerelvade kontrolli.“

Muudetud tegevuskava, mille rakendamisperioodi pikendati aastani 2030, konsolideeriti 10. juulil 2024 toimunud piirkondliku tegevuskava käsitlemise kohtumisel. Tegevuskaval on viis eesmärki, mis hõlmavad kõiki relvastuskontrolli funktsionaalseid valdkondi, ning selles taotletakse Lääne-Balkani muutumist turvalisemaks piirkonnaks ja julgeoleku eksportijaks ning ELi standardite ja muude rahvusvaheliste standarditega täielikult ühtlustatud terviklike ja kestlike mehhanismide kehtestamist selleks, et tuvastada, ennetada, menetleda ja kontrollida tulirelvade, laskemoona ja lõhkeainete ebaseaduslikku valdamist, väärkasutamist ja ebaseaduslikku kaubandust. Liit võttis 2022. aastal vastu nõukogu otsuse, millega toetatakse tegevuskava rakendamist (otsus (ÜVJP) 2022/2321).

Tegevuskava väljatöötamist toetas Kagu- ja Ida-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli keskus (SEESAC), kes on väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse piirkondliku rakendamise kava („piirkondliku rakendamise kava“) täidesaatev asutus. Nõukogu otsusega (ÜVJP) 2018/1788 ([1]) anti Kagu- ja Ida-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli keskusele (SEESAC) volitus tegevuskava rakendamise koordineerimiseks ja järelevalveks. Tegevuskava raames tagatakse institutsioonide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja rahastajate vaheline koordineerimine peamiselt ametlike piirkondlike tegevuskava koordineerimiskoosolekute kaudu, millel keskendutakse edusammude hindamisele ja teabevahetusele, ning kohalikel tegevuskava koordineerimiskoosolekutel ekspert- ja tehnilise toe pakkumise kaudu. Tegevuskava rakendamise järelevalve

([1]) Nõukogu 19. novembri 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/1788, millega toetatakse Kagu- ja Ida-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli keskust (SEESAC), et rakendada Lääne-Balkani riikides ebaseadusliku relvakaubanduse vastast võitlust käsitlevat piirkondlikku tegevuskava (ELT L 293, 20.11.2018, lk 11).

tagatakse kaks korda aastas koostatavate seire- ja hindamisaruannete abil, milles dokumenteeritakse tegevuskava rakendamisel tehtud edusammud ning sellega seotud probleemid ja vajadused, tuginedes ühiselt kokku lepitud võtmetähtsusega tulemuslikkuse põhinäitajatele. Lisaks täidab SEESAC sekretariaadi rolli Lääne-Balkani väike- ja kergrelvade kontrolli tegevuskava mitme partneriga usaldusfondis, mis loodi tegevuskava rakendamise toetamiseks. SEESAC teeb tihedat koostööd Euroopa välisteenistuse, Euroopa Komisjoni (siseasjade peadirektoraat, naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat), Europoli, kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi (EMPACT), Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (Frontex), Interpoli, NATO, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) ja teiste asjaomaste rahastajate ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, et toetada desarmeerimise ja relvastuskontrolli alast tegevust Kagu-Euroopas.

Selle meetme üldeesmärk on aidata veelgi kaasa Kagu-Euroopa piirkonna ja ELi julgeoleku parandamisele, võideldes Kagu-Euroopas ja Ukrainas asuvatest ja sealt pärit ebaseaduslikest väike-ja kergrelvadest ning nende laskemoonast tuleneva ohu vastu. Selle rakendamine süvendab ja täiendab väike- ja kergrelvadealast liidu abi, mida antakse hiljutiste nõukogu otsuste 2010/179/ÜVJP, 2013/730/ÜVJP, ([2]) (ÜVJP) 2016/2356, (ÜVJP) 2018/1788 ja (ÜVJP) 2019/2111 ning nõukogu otsuse (ÜVJP) 2024/381, ([3]) millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2019/2111 (mille kehtivus lõpeb 31. detsembril 2024), alusel. Samuti aitab see kaasa nõukogu otsusega (ÜVJP) 2022/2321 toetatud piirkondliku rakendamise kava ja tegevuskava eesmärkide saavutamisele.

Meede aitab tugevdada piirkondlikku koostööd, teadmiste vahetamist ja teabe jagamist väike- ja kergrelvade kontrolli kohta; jätkuvalt toetada väike- ja kergrelvi / tulirelvi ja lõhkeaineid käsitleva õigusraamistiku väljatöötamist ning selle ühtlustamist liidu raamistikuga ja standardimist Kagu-Euroopas; jätkuvalt toetada väike- ja kergrelvade kontrolli alast tõenduspõhist poliitikakujundamist, mille juures võetakse arvesse nii meeste kui ka naiste vajadusi; suurendada Lääne-Balkani tolliasutuste ning piiripolitsei- ja kriminaalpolitseiteenistuste suutlikkust tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse ja ebaseadusliku valdamise vastu võitlemisel ning parandada füüsilise julgeoleku ja varude haldamise alast võimekust taristu turvalisuse suurendamise, üleliigsete varude vähendamise ja väljaõppe kaudu.

Projektiga aidatakse laiemalt kaasa rahu ja julgeoleku tagamisele Euroopas ja kogu maailmas ning samal ajal tugevdatakse piirkondlikku stabiilsust, tehes tööd piirkondliku koostöönõukogu raames ning partnerluses teiste asjakohaste rahvusvaheliste partnerite ja algatustega.

Meetmega toetatakse otseselt ELi julgeolekustrateegia, ELi väike- ja kergrelvade strateegia, ebaseadusliku tulirelvakaubanduse vastase ELi tegevuskava, organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitleva ELi poliitikatsükli (algatus „EMPACT tulirelvad“), relvakaubanduslepingu, väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse kõigi aspektide ennetamist, tõkestamist ja likvideerimist käsitleva ÜRO tegevuskava, tuvastamist ja päritolu kindlakstegemist võimaldava rahvusvahelise vahendi, ÜRO tulirelvade protokolli, naisi, rahu ja julgeolekut käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 (2000) ja ÜRO desarmeerimiskava rakendamist ning sellega tõhustatakse konkreetselt piirkondlikku koostööd võitluses ohuga, mida põhjustab väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona levik. Projekti tulemused annavad ka otsese panuse, et täita tegevuskava 2030 kestliku arengu eesmärk nr 16 (rahumeelsed ja õiglased ühiskonnad), eelkõige alaeesmärgid 16.1 (vägivalla kõikide vormide ja suremuse märkimisväärne vähendamine kõikjal) ja 16.4 (ebaseaduslike relvavoogude märkimisväärne vähendamine), ning soolist võrdõiguslikkust käsitlev eesmärk 5.

Täpsemalt öeldes aitab projekt:

— tugevdada piirkondlikku koostööd, teadmiste vahetamist ja teabe jagamist väike- ja kergrelvade kontrolli kohta;

— toetada Lääne-Balkani tolliasutuste ning piiripolitsei- ja kriminaalpolitseiteenistuste suutlikkuse suurendamist tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse ja ebaseadusliku valdamise vastu võitlemisel;

— toetada füüsilise julgeoleku ja varude haldamise alase suutlikkuse edasist suurendamist.

([2]) Nõukogu 9. detsembri 2013. aasta otsus 2013/730/ÜVJP SEESACi poolt Kagu-Euroopa riikides läbiviidavate desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 332, 11.12.2013, lk 19).

([3]) Nõukogu 22. jaanuari 2024. aasta otsus (ÜVJP) 2024/381 millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2019/2111, millega toetatakse SEESACi poolt Kagu-Euroopas läbiviidavaid desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaseid tegevusi, et vähendada ebaseaduslikest väike- ja kergrelvadest ning nende laskemoonast tulenevat ohtu (ELT L, 2024/381, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/381/oj).

2. **Rakendusasutuse valik ja koordineerimine teiste asjakohaste rahastamisalgatustega**

SEESAC on ÜRO Arenguprogrammi (UNDP) ja piirkondliku koostöönõukogu ühisalgatus ning on keskseks kontaktasutuseks Kagu-Euroopas läbiviidavate väike- ja kergrelvadega seonduvate tegevuste puhul. Piirkondliku rakenduskava täidesaatva asutusena on SEESAC teinud alates 2002. aastast Kagu-Euroopas sidusrühmadega koostööd, et rakendada väike- ja kergrelvade kontrolli suhtes terviklikku lähenemisviisi, viies ellu mitmesuguseid tegevusi, nagu strateegilise ja operatsioonilise piirkondliku koostöö hõlbustamine; institutsioonide poliitikameetmete väljatöötamise ja suutlikkuse suurendamise toetamine; teadlikkuse suurendamise ning väike- ja kergrelvade kokkukorjamise kampaaniad; varude haldamine, üleliigsete varude vähendamine, märgistamis- ja päritolu kindlakstegemise suutlikkuse parandamine; ning relvaekspordi kontrolli parandamine. Selle tulemusena on SEESAC omandanud ainulaadse suutlikkuse ja kogemuse paljusid sidusrühmi hõlmavate piirkondlike sekkumiste elluviimisel, võttes arvesse Kagu-Euroopa piirkonna partnerite ühist poliitilist ja majanduslikku tausta, misläbi tagatakse riiklik ja piirkondlik omavastutus, SEESACi tegevuste pikaajaline jätkusuutlikkus ning SEESACi kujunemine peamiseks piirkondlikuks osalejaks väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas.

SEESAC haldab kahe- ja mitmepoolseid suhtluskanaleid kõigi asjaomase tegutsejate ja organisatsioonidega. Sellega seoses täidab ta jätkuvalt väike- ja kergrelvade piirkondliku juhtrühma sekretariaadi ülesandeid. Lisaks on SEESAC määratud mitme partneriga usaldusfondi (MPTF) sekretariaadiks. SEESAC osaleb ka väike- ja kergrelvade / miinivastase tegevuse koordineerimiskoosolekutel, mis on väike- ja kergrelvade kontrolli alaste tegevuste mitteametlik koordineerimismehhanism NATO, liidu, OSCE, ÜRO desarmeerimisbüroo (UNODA) ja SEESACi vahel. SEESAC panustab korrapäraselt kõikidesse asjaomastesse piirkondlikesse foorumitesse, nagu ELi ja Lääne-Balkani justiits- ja siseministrite kohtumised, NATO struktureeritud teabevahetusprotsess väike- ja kergrelvade valdkonnas ning Kagu-Euroopa kaitseministeeriumite protsess. Lisaks on SEESACil jätkuvalt ulatuslik suhete võrgustik tulenevalt ametlikest ja mitteametlikest partnerlustest selliste organisatsioonidega nagu RACVIAC (piirkondlik relvastuskontrolli kontrolli ja rakendusabi keskus) – julgeolekukoostöö keskus ning OSCE julgeolekukoostöö foorum. ÜRO väikerelvade alaste meetmete koordineerimise projekti (CASA) ning muude formaatide kaudu toimuvad korrapärased koordineerimiskohtumised ning teabevahetus teiste ÜRO allasutustega, nagu ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse büroo (UNODC) ja ÜRO desarmeerimisküsimuste büroo (UNODA). Seega toimib SEESAC piirkondliku keskuse ja keskse kontaktasutusena erinevates julgeolekusektori reformiga seotud küsimustes, keskendudes eelkõige väike- ja kergrelvade kontrolli ja varude haldamise küsimustele. SEESAC on tihedas kontaktis asjaomaste liidu osalejatega ja toetab neid, eelkõige naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraati, rände ja siseasjade peadirektoraati, Europoli ja INTERPOLi, Frontexit ning ELi juhitavaid algatusi, nagu „EMPACT tulirelvad“ ja Euroopa tulirelvaekspertide (EFE) töörühm. See võimaldab tõhustada koostööd Kagu-Euroopa partneritega.

SEESAC asub Belgradis, tegutseb praegu kogu Kagu-Euroopas – Albaanias, Bosnias ja Hertsegoviinas, Kosovos (*) Moldova Vabariigis, Montenegros, Põhja-Makedoonia Vabariigis ja Serbias – ning osutab piiratud toetust ka Ukrainale. Varem tegutses SEESAC ka Bulgaarias, Horvaatias ja Rumeenias. Piirkondlik omavastutus tagatakse piirkondliku koostöönõukogu ning väike- ja kergrelvade piirkondliku juhtrühma kaudu, milles kõigi Kagu-Euroopa riikide esindajad annavad strateegilisi suuniseid, teevad algatusi ning esitavad toetustaotlusi.

SEESAC on loonud lähenemisviisi, mille aluseks on ühiste probleemide lahendamine piirkondlike algatuste abil, kusjuures see on Kagu-Euroopas andnud märkimisväärseid tulemusi mitte üksnes tänu olulisele teabevahetusele ja sellest tulenevale positiivse piirkondliku konkurentsi edendamisele, vaid ka seepärast, et ühtse rakendamise abil aitab see saavutada riiklikul ja piirkondlikul tasandil järjepidevaid ja kergesti mõõdetavaid tulemusi.

SEESAC on oma varasemad liidu rahastatud projektid väga edukalt ellu viinud ning saavutanud projektide elluviimisel kestlikke tulemusi, arendades ja tugevdades oma projektide ja tegevuste osas riiklikku omavastutust ning edendades piirkondlikku koordineerimist, kogemuste ja parimate tavade vahetamist ning piirkondlikke teadusuuringuid. SEESACi kogemused väike- ja kergrelvade valdkonnas ning põhjalikud teadmised piirkondlikest küsimustest ja asjakohastest sidusrühmadest teevad temast siin käsitletava meetme elluviimiseks kõige sobivama rakenduspartneri.

3. **Projekti kirjeldus**

Projekti uus etapp tugineb nõukogu otsuste 2004/791/ÜVJP, ([4]) 2010/179/ÜVJP, 2013/730/ÜVJP, (ÜVJP) 2016/2356, (ÜVJP) 2018/1788 ja (ÜVJP) 2019/2111 ning nõukogu 22. jaanuari 2024. aasta otsuse (ÜVJP) 2024/381 (millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2019/2111), alusel saavutatule ning täiendab kehtivat nõukogu otsust (ÜVJP) 2022/2321 ja

(*) Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

([4]) Nõukogu 22. novembri 2004. aasta otsus 2004/791/ÜVJP, millega pikendatakse otsuse 2002/842/ÜVJP, mis käsitleb ühismeetme 2002/589/ÜVJP rakendamist, et tagada Euroopa Liidu osalemine väike- ja kergrelvade destabiliseeriva kogunemise ja leviku vastases võitluses Kagu-Euroopas, kehtivust ja muudetakse nimetatud otsust (ELT L 348, 24.11.2004, lk 46).

Euroopa Komisjoni rahastatavat piirkondlikku ühinemiseelse abi instrumendi (IPA) projekti, millega toetatakse Lääne-Balkanil väike- ja kergrelvade ebaseadusliku valdamise, väärkasutamise ja ebaseadusliku kaubanduse vastase võitluse tõhustamist. Uue etapi puhul keskendutakse kolmele põhivaldkonnale, säilitades tervikliku lähenemisviisi, et võidelda Kagu-Euroopa piirkonnas väike- ja kergrelvadest tuleneva ohuga.

Need kolm valdkonda hõlmavad nii strateegilist ja poliitilist tasandit kui ka operatsioonilisi aspekte, toetades seega otseselt väike- ja kergrelvade kontrolli kõiki tasandeid, kusjuures fookuses on piirkondliku koostöö tugevdamine, teadmiste vahetamine ja teabe jagamine; Lääne-Balkani tolliasutuste ning piiripolitsei- ja kriminaalpolitseiteenistuste suutlikkuse suurendamine tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse ja ebaseadusliku valdamise vastu võitlemisel; ning füüsilise julgeoleku ja varude haldamise alase suutlikkuse parandamine taristu turvalisuse suurendamise, üleliigsete varude vähendamise ja väljaõppe kaudu.

Projektiga saavutatakse eelkõige järgmised tulemused:

— parem piirkondlik koostöö, teadmiste vahetamine ja teabe jagamine relvastuskontrolli küsimustes;

— Lääne-Balkani tolliasutuste ning piiripolitsei- ja kriminaalpolitseiteenistuste suurem suutlikkus tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse ja ebaseadusliku valdamise vastu võitlemisel;

— suurem füüsilise julgeoleku ja varude haldamise alane suutlikkus tänu turvalisemale taristule, üleliigsete varude vähendamisele ja väljaõppele.

Projekti strateegia rajaneb SEESACi ainulaadsel lähenemisviisil, mis seisneb Kagu-Euroopa piirkonnas usalduse ja koostöö tugevdamises, mis on üks konkreetsete ja mõõdetavate muutuste saavutamise eeltingimus. Eelkõige piirkondlikul tasandil on erinevad SEESACi toetatud koostööprotsessid, millesse on kaasatud nii poliitikakujundajad kui ka operatsioonitasandi töötajad, osutunud oluliseks elemendiks, mis aitab tagada konkurentsipõhise keskkonna, mis soodustab teadmussiiret, eksperditeadmiste vahetamist ja teabe jagamist. See pole mitte ainult aidanud suurendada Kaug-Euroopa piirkonnas suutlikkust, vaid – mis veel olulisem – , tugevdada usaldust ning käivitada otsese koostöö institutsioonide ja sõltumatute ekspertide vahel, mis oli ka üks tegur, mis võimaldas tegevuskava välja töötada. Lisaks sellele on kõnealune piirkondlikku koostööd hõlmav lähenemisviis suurendanud Kagu-Euroopa piirkonnas relvakaubanduse kontrollimiseks tehtavate jõupingutuste läbipaistvust ja tõhusust, mille tulemusena on Kagu-Euroopa riikides korraldatav relvaveoalane aruandlus jõudnud maailma kõige läbipaistvamate hulka. Seega edendatakse projektiga jätkuvalt piirkondlikku koostööd, mis on oluline võimaldav tegur mõõdetavate tulemuste saamiseks.

Projekti geograafiline rakendamisala on Kagu-Euroopa ning projekti otsesed kasusaajad on Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Montenegro, Serbia, Moldova, Põhja-Makedoonia ja Kosovo asjaomased ametiasutused. Lisaks püütakse projektiga jätkuvalt toetada Ukrainat, kes saab osa Lääne-Balkanil omandatud teadmiste ja kogemuste ning seal välja kujunenud parimate tavade edasiandmisest.

3.1. *Piirkondliku koostöö hõlbustamine ja tõenditel põhineva poliitikakujundamise toetamine väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas, aidates seeläbi veelgi vähendada väike- ja kergrelvade ebaseadusliku leviku ohtu*

Eesmärk

Esimese komponendi eesmärk on aidata veelgi suurendada väike- ja kergrelvade kontrolli käsitlevate tõenditel põhinevate poliitikameetmete väljatöötamise ja rakendamise suutlikkust ning standardida lähenemisviise väike- ja kergrelvade komisjonide ning Kagu-Euroopa tulirelvaekspertide piirkondliku võrgustiku (SEEFEN) – mis on Kagu-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli suhtes kasutatava piirkondliku lähenemisviisi nurgakivid – strateegilisel ja operatsioonilisel tasandil tehtava piirkondliku koostöö kaudu. Lisaks toetatakse teabevahetust ja teadmiste jagamist, andmete kogumise ja analüüsimise suutlikkuse edasiarendamist, väike- ja kergrelvadealaste õiguslike ja reguleerivate raamistike ühtlustamist ja standardimist ning väike- ja kergrelvade kontrolli poliitikameetmetesse soolise perspektiivi lõimimist. See omakorda aitab kaasa tegevuskava eesmärkide 1, 2 ja 3 saavutamisele.

Kirjeldus

Tuginedes edukale lähenemisviisile, mis seisneb piirkondlikul tasandil kontaktide loomise hõlbustamises, soodustab see komponent jätkuvalt väike- ja kergrelvade komisjonide vahelist piirkondlikku koostööd, milleks korraldatakse korrapäraselt piirkondlikke kohtumisi, teabevahetust ja andmete kogumist ning suurendatakse suutlikkust tõenditel põhinevaks poliitikakujundamiseks. Lisaks suurendatakse relvaveo läbipaistvust seeläbi, et relvaveoalane piirkondlik teabevahetuse protsess lisatakse osaliselt väike- ja kergrelvade komisjonide koostööprotsessi ning toetatakse Kagu-Euroopas toimuva

relvaveo jätkuvat läbipaistvust. Samuti antakse selle komponendiga tehnilist abi, pakkudes selleks sihipäraseid ja tellitavaid poliitika seisukohast asjakohaseid uuringuid ja lühiülevaateid poliitikakujundajate jaoks.

Lisaks sellele, võttes arvesse nii liidusuunalise tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse ohtu kui ka tulirelvade kasutamist organiseeritud kuritegevuses ja terroriaktide toimepanemisel, on kõnealuse ohu vastase võitluse alaste jõupingutuste üheks oluliseks elemendiks usaldusväärsete andmete kogumise ja vahetamise süsteemide ja mehhanismide väljatöötamine. Olles töötanud Kagu-Euroopa piirkonnas pikka aega ning eelkõige rakendanud edukalt nõukogu otsuseid 2013/730/ÜVJP, (ÜVJP) 2016/2356, (ÜVJP) 2018/1788 ja (ÜVJP) 2019/2111 ning nõukogu 22. jaanuari 2024. aasta otsust (ÜVJP) 2024/381 (millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2019/2111), sealhulgas aidates luua SEEFENi ja hõlbustades selle tööd, on SEESAC olnud selliste jõupingutuste esirinnas, tegutsedes koostööprotsesside käivitajana ning tehes samal ajal tööd, suurendamaks õiguskaitseasutuste suutlikkust märgistamise, päritolu kindlakstegemise ja arvestuse pidamise vallas, sealhulgas andes tehnilist abi ja toetust registripidamise süsteemide loomisel ja tõhustamisel. Kõnealune komponent hakkab tuginema eelmise perioodi tulemustele ning hõlmab SEEFENi edasist tugevdamist, kasutades seda samal ajal platvormina õiguskaitseasutuste vahel Kagu-Euroopas ja mujal tihedama koostöö tegemiseks, et võidelda väike- ja kergrelvadega ning nende laskemoonaga ebaseadusliku kauplemise vastu. Kagu-Euroopa tulirelvaekspertide piirkondliku võrgustiku (SEEFEN) kogu tegevus kooskõlastatakse tihedalt Europoli, EMPACTi, EFE, rände ja siseasjade peadirektoraadi, INTERPOLi, Eurojusti ja Frontexi ning teiste asjaomaste osalejatega ning SEEFENi tegevusega toetatakse nende jõupingutusi.

Kõnealuse komponendiga käsitletakse ka Lääne-Balkanil esinevat ilmset ja kiireloomulist vajadust rangema väike- ja kergrelvade ning tulirelvade kontrolli õigusraamistiku järele, millega reguleeritaks tulemuslikult relvastuskontrolli ja mis lihtsustaks reageerimist asjaomastele ohtudele. Seeläbi saavutatakse Lääne-Balkani riikides relvastuskontrollialaste õigusaktide ja menetluste kooskõla ning väike- ja kergrelvade ning tulirelvade kontrollimenetluste ja -tavade standardimine. Selline standardimine võimaldaks kõrvaldada takistused, mis ei lase õiguskaitse- ja kohtuasutustel teha vahetut koostööd, vahetada teavet ning viia läbi ühiseid või paralleelseid uurimisi. Selleni jõudmiseks, tuginedes nõukogu otsuse (ÜVJP) 2018/1788 rakendamise kaudu antavale toetusele, töötatakse välja kohandatud riiklikud ja piirkondlikud temaatilised seminarid, ajakohastatakse piirkondlikku relvadealast õigustikku ja pakutakse tellitavat nõustamistuge.

Täpsemalt soovitakse projektiga hõlbustada piirkondlikku koostööd ja toetada tõenditel põhinevat poliitikakujundamist väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas järgmise kaudu:

— Kagu-Euroopas (kaks korda aastas) peetavad väike- ja kergrelvade komisjonide piirkondlikud kohtumised, millel keskendutakse relvastuskontrolli poliitika alasele teabevahetusele, teadmiste jagamisele ja standardimisele;

— SEEFENi piirkondlikud koosolekud (üks kord aastas), millel keskendutakse operatsiooniteabe vahetamisele ja piiriülesele koostööle tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse vastases võitluses;

— tellitava tehnilise nõu ja toe pakkumine väike- ja kergrelvade komisjonidele ja SEEFENile, et tõhustada poliitikameetmete väljatöötamist, kavandamist, vastuvõtmist ja rakendamist;

— tellitava toe pakkumine relvastuskontrollialaste õigusaktide ühtlustamiseks, et teha kogu Kagu-Euroopa piirkonnas asjakohaseid muudatusi seoses relvastuskontrolli ja standardimist käsitlevate ELi õigusaktidega;

— väike- ja kergrelvi käsitlevate andmete kogumise ja analüüsimise toetamine;

— relvavägivalla jälgimise platvormi haldamine ja Kagu-Euroopa relvavägivalla seirekeskuse (Armed Violence Monitor) andmete korrapärane levitamine, mis võimaldab suundumusi jälgida;

— väike- ja kergrelvade kontrolli poliitika kujundamisse soolise perspektiivi täiendav lõimimine;

— veebipõhise teabevahetusplatvormi haldamine ja selle tõhustamine poliitika seisukohast asjakohaste tellitavate teadmustoodete väljatöötamise kaudu.

Projekti tulemused / rakendamisnäitajad:

— kuni kuue väike- ja kergrelvade komisjonide piirkondliku kohtumise korraldamine;

— kuni kolme SEEFENi piirkondliku koosoleku korraldamine (kaks korda aastas), millel keskendutakse õiguskaitseasutuste tulirelvaekspertide vahelisele kontaktide loomisele ja teabevahetusele;

— väike- ja kergrelvade komisjonide ja SEEFENi liikmete suutlikkuse suurendamine tehnilise ja nõustamistoe pakkumise kaudu;

— teabevahetuse, teadmussiirde ja lähenemisviiside standardimise võimaldamine;

— kuni kümne temaatilise seminari korraldamine toetusesaajatele, et toetada Kagu-Euroopa piirkonnas õigusaktide ühtlustamist liidu õigustikuga ja standardimist;

— eksperditeadmiste ning nõustamis- ja tehnilise toe pakkumine õigusaktide ja poliitika ajakohastamiseks, et ühtlustada need ELi õigusraamistiku ja standarditega;

— relvavägivalla suundumuste igakuiste seireandmete avaldamine kogu Kagu-Euroopa piirkonnas;

— andmete kogumise, analüüsimise ja ametiasutuste poolt levitamise tagamine;

— soolise perspektiivi lõimimine väike- ja kergrelvade poliitika kujundamisse.

3.2. ***Täiendav toetus õiguskaitse- ja piirivalveasutuste suutlikkuse suurendamisele ebaseadusliku relvade ja lõhkeainetega kauplemise tõkestamisel ja selle vastu võitlemisel***

Eesmärk

Teise komponendi eesmärk on tagada vajalik toetus väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse vastasele võitlusele, parandades selleks asjaomaste õiguskaitseasutuste protsesse, varustust ja koolitamist. See on kooskõlas tegevuskava kolmanda eesmärgiga, mille kohaselt on vaja märkimisväärselt vähendada tulirelvade, laskemoona ja lõhkeainete ebaseaduslikke vooge.

Kirjeldus

Selle komponendiga toetatakse piirkondlike ametiasutuste suutlikkuse suurendamist nii selliste ennetavate kui ka repressiivsete meetmete võtmisel, mis on vajalikud, et edukalt tuvastada, takistada ja tõkestada nende jurisdiktsioonist lähtuvat ja selle kaudu kulgevat tulirelvade, laskemoona ja lõhkeainete salakaubavedu. Euroopa julgeoleku tegevuskavas nimetati ebaseadusliku tulirelvakaubanduse vastast võitlust ühe prioriteetse tegevusena. Selles kutsuti üles ebaseadusliku tulirelvakaubanduse vastase võitluse õigusraamistikku läbi vaatama ja seda tugevdama. Tulirelvade ja lõhkeainete salakaubaveo allikaid on mitmesuguseid ning nii kontrollid välispiiridel kui ka politsei- ja tollikoostöö on jätkuvalt ülimalt tähtsad, nagu on osutatud väike- ja kergrelvade ELi strateegias. Kagu-Euroopa piirkonna tasandil aitavad liit ja tema liikmesriigid tugevdada õiguskaitseasutuste suutlikkust, et tuvastada, tõkestada ja keelustada salakaubaveovõrgustikke ning hoida ära tulirelvade jõudmine ebaseadusliku turu kaudu terroristide ja kurjategijate kätte, muu hulgas tõkestades relvade ebaseaduslikku rahastamist ja transporti ning suurendades piiri- ja kriminaalpolitsei ning tolliasutuste rolli. Ebaseadusliku relvakaubanduse piiriülesuse tõttu on eriti oluline toetada naaberriike.

Tugevdatud piiriülene kontroll on üks olulisim element, mida on vaja tervikliku lähenemisviisi jaoks, mille abil võidelda tulirelvade, nende oluliste osade, laskemoona ja lõhkeainete ebaseadusliku kaubanduse ja voogude vastu Lääne-Balkanil. Tõhus piirikontroll mitte ainult ei enneta igakülgselt kuritegevust, vaid on ka usaldust suurendav meede. Range ja tõhus piirikontroll on iga pikaajalise riikliku ja piirkondliku julgeoleku programmi alus. Üldise piirikontrollisuutlikkuse tugevdamine on vajalik, et tulemuslikult tõkestada piiriülest relvade, laskemoona ja lõhkeainete salakaubavedu. Otsuse (ÜVJP) 2022/2321 alusel viiakse läbi jurisdiktsioonide tolliteenistuste suutlikkuse esialgne hindamine, kusjuures peamiselt keskendutakse kehtivale õigusraamistikule ning ebaseadusliku tulirelvakaubanduse vastast võitlust puudutavale tolliteenistuste haldusalasele ja tehnilisele suutlikkusele. Hindamise esialgsed tulemused näitavad eelkõige, et puuduvad tulirelvade piiridel avastamist käsitlevad sihipärased koolitused ning väike- ja kergrelvade kontrollile keskenduvad standardsed töökorrad. Lisaks on vaja täiendavat toetust piiri- ja kriminaalpolitseiteenistuste suutlikkuse arendamiseks, tuginedes meetmetele, mida on juba rakendatud otsuste (ÜVJP) 2019/2111 ja (ÜVJP) 2024/381 (millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2019/2111) alusel, ning otsuse (ÜVJP) 2018/1788 põhjal nende kahe teenistuse puhul läbi viidud vajaduste hindamise raames esitatud soovitustele.

Selle komponendi raames antava abi puhul keskendutakse tolliasutuste jaoks jurisdiktsioonide tasandil standardsete töökordade ja temaatiliste koolituste väljatöötamisele, samuti piiri- ja kriminaalpolitseiteenistustele suunatud temaatilistele koolitustele ja varustuse hankimisele. Lisaks jätkatakse piirkondlike seminaride korraldamist. Kavandatavate tegevustega täiendatakse SEEFENi tööd ja neid koordineeritakse tihedalt muude Kagu-Euroopas käimasolevate liidu toetatavate meetmetega, eelkõige organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitleva ELi poliitikatsükliga ning konkreetselt algatuse „EMPACT tulirelvad“ operatiivtegevuskavadega ning Europoli, Frontexi ja INTERPOLi tegevusega.

Seda tehakse järgmiste meetmete abil:

— Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo, Montenegro, Serbia ja Põhja-Makedoonia Vabariigi tolliasutuste toetamine ebaseadusliku relvakaubanduse vastase võitluse tarvis piirihaldusalaste standardsete töökordade väljatöötamisega ja koolituste pakkumisega;

— Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo, Montenegro, Serbia ja Põhja-Makedoonia Vabariigi piiri- ja kriminaalpolitseiasutuste toetamine ebaseadusliku relvakaubanduse vastase võitluse tarvis varustuse ja koolituste pakkumisega.

Projekti tulemused / rakendamisnäitajad:

— kuni kuue standardse töökorra väljatöötamine iga tolliteenistuse puhul;

— kuni kuue temaatilise koolituse korraldamine iga tolliteenistuse puhul;

— kuni kahe piirkondliku seminari korraldamine piiri- ja tolliteenistustele;

— varustuse hankimine piiripolitseile ja väljaõppe andmine varustuse kasutamiseks;

— kuni kuue temaatilise koolituse korraldamine piiriteenistustele igas jurisdiktsioonis;

— varustuse hankimine kriminaalpolitseile ja väljaõppe andmine varustuse kasutamiseks;

— kuni kuue temaatilise koolituse korraldamine kriminaalpolitseile igas jurisdiktsioonis;

— kuni kahe piirkondliku seminari korraldamine kriminaalpolitseile.

3.3. ***Füüsilise julgeoleku ja varude haldamise alase suutlikkuse suurendamine taristu turvalisuse suurendamise, üleliigsete varude vähendamise ja väljaõppe kaudu***

Eesmärk

Vähendada relvade leviku ohtu, suurendades relvade ja laskemoona varude turvalisust ning vähendades väike- ja kergrelvade ülemääraseid varusid.

Kirjeldus

Kolmanda komponendi eesmärk on toetada siseasjade ametiasutusi ja politseiasutusi, et veelgi parandada turvataristut ja standardseid töökordasid esmatähtsates ladustamiskohtades, mille puhul esineb endiselt märkimisväärne väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona varguse ja ebaseadusliku leviku oht. See komponent põhineb otsustel (ÜVJP) 2016/2356 ja (ÜVJP) 2019/2111 ning otsusel (ÜVJP) 2024/381 (millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2019/2111) ning see on kooskõlas tegevuskava seitsmenda eesmärgiga märkimisväärselt vähendada tulirelvade, laskemoona ja lõhkeainete leviku ja kõrvalesuunamise ohtu ning kuuenda eesmärgiga korrapäraselt vähendada üleliigseid varusid ning hävitada konfiskeeritud väike- ja kergrelvi ja laskemoona. SEESAC on edukalt kasutanud lähenemisviisi, mis koosneb kahest osast: 1) ladustamiskohtade turvalisuse suurendamine ja 2) varude haldamisega tegeleva personali suutlikkuse suurendamine, tugevdades märkimisväärselt turvalisuse tagamist ning vähendades väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona varude soovimatu leviku ohtu. Kooskõlas väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona füüsilise julgeoleku ja varude haldamise suhtes kasutatava laiaulatusliku lähenemisviisiga laiendas SEESAC seda lähenemisviisi, ühendades selle üleliigsete varude vähendamisega, misläbi vähendatakse veelgi relvade leviku ohtu.

Projektiga jätkatakse Kagu-Euroopa relvade ja laskemoona ladustamise kohtade turvalisuse suurendamist, andes kooskõlas rahvusvaheliste parimate tavade ja standarditega täiendavat konkreetset tehnilist ja taristualast tuge. Kuigi sõjaväeliste ladustamiskohtade turvalisust on märkimisväärselt suurendatud nõukogu otsuse 2013/730/ÜVJP raames, on SEESAC teinud kindlaks, et muret valmistavad politsei ja siseasjade ametiasutuste varud, kuna nende varude turvamise võime on

puudulik ning arvestuse pidamine ja varude haldamise suutlikkus on ebapiisavad; samuti valmistavad muret keerukamad süsteemid, mis hõlmavad õpperelvi ja konfiskeeritud tulirelvi. Toetatakse politsei / siseasjade ametiasutusi väike- ja kergrelvadealaste tõendite säilitamise ruumide turvalisuse suurendamisel taristu ajakohastamise kaudu. Seejuures on esmatähtsad kohalikes politseijaoskondades asuvad tõendite säilitamise ruumid, kuna nende puhul on olemas kõrvalesuunamise oht, aga ka avaliku julgeoleku seisukohast, kuna seal hoitakse mitmeid ohtlikke materjale koos halbades ladustamistingimustes. Ühtlasi toetatakse väike- ja kergrelvade üleliigsete varude ja/või konfiskeeritud väike- ja kergrelvade ning laskemoona hulga vähendamist, vähendades seeläbi veelgi nende ebaseadusliku leviku ohtu.

Peamised kavandatud tegevused:

— toe andmine politsei / siseasjade ametiasutustele väike- ja kergrelvade ladustamiskohtade ja tõendite säilitamise ruumide turvalisuse suurendamisel taristu ajakohastamise kaudu;

— väike- ja kergrelvade liigsete varude ja/või konfiskeeritud väike- ja kergrelvade hävitamise toetamine;

— varude haldamise ja kontrollisüsteemide toetamine.

Projekti tulemused / rakendamisnäitajad:

— kuni kuue tõendite säilitamise ruumi turvalisuse suurendamine;

— kuni 5 000 tavarelva hävitamine;

— kuni kolme temaatilise seminari korraldamine.

4. **Kasusaajad**

Projekti otsesed kasusaajad on asutused, kes vastutavad Kagu-Euroopas väike- ja kergrelvade kontrolli eest. Albaania Vabariigi, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo, Moldova Vabariigi, Montenegro, Serbia Vabariigi ja Põhja-Makedoonia Vabariigi siseasjade ametiasutused, politseiteenistused, tolliasutused, piirivalveametid, kriminaaluurijad ja prokurörid saavad kasu teabevahetusest ja teadmiste jagamisest, mille tulemuseks on standardimine piirkondliku koostöö, suutlikkuse suurendamise, täiustatud menetluste ning sihtotstarbelise erivarustuse pakkumise kaudu, mis on vajalik väike- ja kergrelvade kontrolli poliitiliseks, operatsiooniliseks ja tehniliseks edendamiseks. Väike- ja kergrelvade komisjonid ning teised Kagu-Euroopas väike- ja kergrelvade kontrolli eest vastutavad institutsioonid saavad kasu koolitustest, teabevahetusest ja piirkondlikust koostööst.

Kavandatud tegevused on täielikult kooskõlas väike- ja kergrelvade kontrolli riiklike prioriteetide ja tegevuskavaga ning väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas osalevad asjaomased riigiasutused on need heaks kiitnud, mis näitab nende huvi ja tahet saavutada projekti kavandatud tulemused.

Kagu- ja Ida-Euroopa riikide ja liidu elanikud, keda väike- ja kergrelvade ulatuslik levik ohustab, saavad käesolevast projektist kasu, kuna kõnealune oht väheneb.

5. **Liidu nähtavus**

SEESAC võtab kõik asjakohased meetmed selle teatavaks tegemiseks, et projekti rahastab liit. Kõnealused meetmed võetakse kooskõlas Euroopa Liidu ja ÜRO vahelise finants- ja haldusraamistiku lepinguga ([5]).

SEESAC tagab seega liidu panuse nähtavuse sobivate märkide ja reklaami kaudu, toonitades liidu rolli, tagades liidu meetmete läbipaistvuse ja suurendades teadlikkust käesoleva projekti elluviimise põhjustest, samuti liidu toetusest sellele projektile ning selle toetuse tulemustest. Projekti käigus koostatavas materjalis esitatakse ELi lipp silmapaistval viisil kooskõlas liidu suunistega lipu nõuetekohase kasutamise ja kujutamise kohta.

Võttes arvesse, et kavandatavate tegevuste ulatus ja laad on väga erinevad, kasutatakse mitmesuguseid teavitusvahendeid, sealhulgas traditsioonilisi meediakanaleid, veebisaite, sotsiaalmeediat ning teabe- ja reklaammaterjale, mis hõlmavad teabejooniseid, teabelehti, uudiskirju, pressiteateid ja muid materjale vastavalt sellele, mis on asjakohane. Vastavat tähistust kasutatakse ka projekti raames koostatavatel trükistel, korraldatavate avalike sündmuste ja kampaaniate puhul, hangitaval

([5]) https://ec.europa.eu/europeaid/funding/procedures-beneficiary-countries-and-partners/fafa-united-nations_en

varustusel ning teostatavate ehitustööde juures. Selleks, et täiendavalt suurendada projekti mõju ning eri riikide valitsuste ja üldsuse, rahvusvahelise üldsuse ning kohaliku ja rahvusvahelise meedia teadlikkust, tuleb projekti iga sihtrühmaga suheldes kasutada asjakohast keelt. Erilist tähelepanu pööratakse uusmeedias ja internetis esindatusele.

6. **Kestus**

Tuginedes otsuste 2013/730/ÜVJP, (ÜVJP) 2016/2356, (ÜVJP) 2018/1788 ja (ÜVJP) 2019/2111 ning otsuse (ÜVJP) 2024/381 (millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2019/2111) rakendamisel saadud kogemustele ning võttes arvesse projekti piirkondlikkust, kasusaajate arvu ning kavandatud tegevuste arvu ja keerukust, on projekti rakendamise kestuseks määratud 36 kuud.

7. **Üldine korraldus**

Käesoleva projekti tehnilise rakendamise eest vastutab UNDP, kes esindab SEESACi, mis on piirkondliku algatuse asutus, mis tegutseb UNDP ja piirkondliku koostöönõukogu (Kagu-Euroopa stabiilsuspakti õigusjärglane) egiidi all. SEESAC on piirkondliku rakendamise kava täidesaatev asutus ning on seetõttu Kagu-Euroopas läbiviidavate väike- ja kergrelvadega seonduvate tegevuste osas kontaktpunktiks, kes muu hulgas hõlbustab tegevuskava rakendamise koordineerimist.

Üldine projekti tegevuste elluviimise kohustus ja vastutus projekti rakendamise eest lasuvad UNDP-l kui SEESACi esindajal. Projekti kestus on kolm aastat (36 kuud).

Projekti viib ellu Belgradis asuv SEESACi projektibüroo.

Eelarves on projekti juhtimise ja haldamisega seoses kindlaks määratud kolm kululiiki:

— projekti juhtimise kulud,

— projekti haldamise kulud,

— projekti hindamise kulud.

Projekti juhtimise kulud hõlmavad muu hulgas töötajaid, kes juhivad projekti elluviimist ja täidavad selles mõttes otseselt meetme rakendamisega seonduvaid ülesandeid. Need personalikulud nõutakse sisse projektikulude all aja eest, mis on kulunud otseselt meetme rakendamiseks.

Projektibüroo juhtpersonal täidab järgmisi ülesandeid:

— tagada projekti tõhus haldamine, koordineerida tegevust riiklike büroode ja partneritega, tagada väljundite õigeaegne saavutamine ning tõhus finants- ja tegevusaruannete esitamine rahastajale;

— tagada tegevuste tulemustele orienteeritud, tulemuslik, tõhus ja vastutustundlik elluviimine ning keskenduda projektidokumendis nimetatud projektitulemuste saavutamisele vastavalt nõutavale kvaliteeditasemele ning kindlaksmääratud aja- ja kulupiirangutele.

Projekti haldamise kulud hõlmavad muu hulgas töötajaid, kes haldavad projekti elluviimist ja täidavad selles mõttes otseselt meetme rakendamisega seonduvaid ülesandeid, ning büroo tegevuskulusid.

Need personalikulud nõutakse sisse projektikulude all aja eest, mis on kulunud otseselt meetme rakendamiseks.

Projektibüroo halduspersonal täidab järgmisi ülesandeid:

— korraldada hankemenetlusi ja oste ning teostada raamatupidamistoiminguid kooskõlas meetme tingimustega;

— hallata kviitungeid ja tellimusi ning tagada vajalike kaupade ja teenuste sisseost;

— tegeleda projektitegevuste halldusküsimustega ja hallata projektitegevuste elluviimist ning rakendada finantsjuhtimise strateegiaid;

— pakkuda haldustuge koosolekute, õpikodade, seminaride, konverentside ja muude ürituste ettevalmistamisel, sealhulgas seoses logistiliste ettevalmistustega, reisimisega ja koolitusmaterjalide koostamisega, ning täita asjaomaseid haldusülesandeid;

— toetada programmi juhtimist, eelarve haldamist ja optimaalse kulude tagasiteenimise süsteemi toimimist;

— tagada projektipersonalile transporditeenused.

Büroo tegevuskulud hõlmavad mitut liiki kulusid, mis on otseselt seotud meetme rakendamisega ja mis on vajalikud projektibüroo toimimiseks, sealhulgas:

— töötajate ja muude otseselt projektibüroo tegevuses osalema määratud isikute reisi- ja elamiskulud;

— projektibüroo tööruumide, seadmete ja muu vara amortisatsiooni- ja rendikulud;

— konkreetselt projektibüroo tegevuse toetamiseks sõlmitud hooldus- ja remondilepingute kulud;

— konkreetselt projektibüroo tegevuse toetamiseks ostetud tarvikute ja kaupade kulud;

— konkreetselt projektibüroo tegevuse toetamiseks tellitud IT- ja telekommunikatsiooniteenuste kulud;

— konkreetselt projektibüroo tegevuse toetamiseks tagatud energia- ja veevarustuse kulud;

— konkreetselt projektibüroo tegevuse toetamiseks sõlmitud rajatisehalduslepingute kulud, sealhulgas turvateenusetasud ja kindlustuskulud.

Projekti hindamise kulud on määratud kindlaks ühekordse summana, mis põhineb varem sarnaste projektide puhul kantud sama liiki kuludel. Kantavad kulud on seotud üksnes asjaomase projektispetsiifilise tegevusega.

8. **Partnerid**

SEESAC rakendab projekti vahetult, tehes seda tihedas koostöös väike- ja kergrelvade komisjonide ning Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo, Moldova Vabariigi, Montenegro, Serbia Vabariigi ja Põhja-Makedoonia vabariigi siseasjade ametiasutuste ja politseiteenistuste ning asjaomaste Ukraina asutustega. Lisaks kaasatakse aktiivselt teisi asutusi kooskõlas väike- ja kergrelvade kontrolli suhtes rakendatava mitmeid sidusrühmi hõlmava tervikliku lähenemisviisiga.